

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA, SOBOTKA, OKRES
JIČÍN**

Jičínská 136, 507 43 Sobotka

IČ: 710 01 379

e-mail: skola@zssobotka.cz tel: 493 571 539

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

2026/2027

cíle, strategie, plány a postupy v oblasti prevence pro ZŠ Sobotka

Oficiální název školy:	Základní škola, Sobotka, okres Jičín
Adresa:	Jičínská 136, 507 43 Sobotka
Webové stránky:	www.zssobotka.cz
Právní forma:	příspěvková organizace
Obor vzdělávání:	ŠVP pro ZV, Škola pro všechny, č. j.: 670/2016
Zřizovatel:	Město Sobotka, Boleslavská 440, 507 43 Sobotka
IČ:	710 01 379
DIČ	nejsme plátcí DPH

ředitelka školy: **Mgr. Jana Knapová**

vypracoval zástupce pro školní poradenské pracoviště: **Mgr. Daniel Krejčík**

Obsah

Charakteristika dokumentu	1
Charakteristika školy	2
Cíle preventivního programu školy	3
Školní poradenské pracoviště (ŠPP)	5
Poradenští pracovníci ve škole	5
Cíle ŠPP	6
Nové nástroje ŠPP pro školní rok 2026/2027	6
Úloha pedagogických pracovníků v rámci prevence a poradenství.....	9
Preventivní plán pro školní rok 2026/2027 – <i>SEPA</i>	13
Krizové plány.....	14
Charakteristika vybraných krizových oblastí	15
Záškoláctví a pozdní příchod	15
Šikana.....	16
Šikana zaměřená na pedagoga	18
Kyberšikana.....	19
Agrese ve škole	19
Návykové látky.....	20
Nekázeň	20
Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování ..	21
Příčiny, projevy a podpora školní neúspěšnosti:	21
Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)	23
Podpora žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí	23
Duševní zdraví žáků.....	24
Legislativa a podpora v okolí týkající se prevence	25
Vybrané organizace v rámci našeho okresu	25
Vybrané organizace v rámci našeho kraje	26
Přílohy	27
Ohlédnutí se za školním rokem 2025/2026	27
Ohlédnutí se za školním rokem 2024/2025	32

Charakteristika dokumentu

Školní preventivní program školy je základním koncepčním a realizačním dokumentem v oblasti primární prevence rizikového chování. Vychází z aktuálních potřeb školy, navazuje na školní vzdělávací program, školní řád a činnost školního poradenského pracoviště. Dokument je každoročně aktualizován školním metodikem prevence a výchovnou poradkyní ve spolupráci s vedením školy, dalšími členy školního poradenského pracoviště a pedagogickými pracovníky.

Program vymezuje hlavní cíle, priority a postupy školy při předcházení rizikovému chování, předcházení školní neúspěšnosti a při podpoře bezpečného, respektujícího a podnětného školního prostředí. Zaměřuje se zejména na prevenci záškoláctví, šikany a kyberšikany, agresivního a násilného chování, užívání návykových látek, závislostního chování a dalších jevů, které mohou nepříznivě ovlivňovat zdravý vývoj, vzdělávání a vztahy žáků.

Součástí preventivního působení školy je také podpora duševního zdraví, zdravého životního stylu, pozitivních vztahů, sociálních a komunikačních dovedností, odpovědného chování v digitálním prostředí a ochrany práv všech žáků. Zvýšená pozornost je věnována žákům, kteří se nacházejí v náročné životní situaci nebo jsou více ohroženi školní neúspěšností či výskytem rizikového chování.

Preventivní program slouží jako východisko pro plánování, realizaci a vyhodnocování konkrétních preventivních aktivit školy. Jeho cíle a opatření se promítají také do každoročně zpracovávaného preventivního plánu a závěrečného výkazu v systému SEPA.

Charakteristika školy

Základní škola Sobotka, okres Jičín, je plně organizovaná venkovská škola s devíti postupnými ročníky. Kapacita školy je 510 žáků, průměrná naplněnost v posledních letech je cca 400 žáků. V aktuálním školním roce k 1. 9. 2026 dochází na naši školu 374 žáků. Ve škole působí celkem 29 pedagogů, 12 asistentek, z nichž některé působí s vychovatelkami ve školní družině. Kromě soboteckých dětí do školy dojíždějí žáci z pěti spádových obcí z Libošovice, Markvartice, Mladějov, Osek a Samšina.

Škola působí ve dvou propojených budovách, historická část je z roku 1893, přístavba z roku 1999, kdy škola prošla celkovou rekonstrukcí. Do obou budov je bezbariérový přístup, k dispozici je osobní výtah. Vzdělávání žáků probíhá podle ŠVP pro ZV, který nese podtitul "*Škola pro všechny*", což znamená, že dveře máme otevřené i pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami a že se snažíme, aby chodili do školy rádi a aby se v ní cítili dobře a bezpečně. Náš školní vzdělávací program se maximálně snaží využít všechny přednosti, které náš region nabízí: kulturní či přírodní památky, bohatou historii a dobrovolné zájmové spolky.

Pedagogická a odborná způsobilost pedagogického sboru dlouhodobě převyšuje 90 %. Škola umožňuje pedagogům doplnit si potřebnou kvalifikaci studiem na VŠ, podporuje DVPP (*Další vzdělávání pedagogických pracovníků*), které je systematicky orientováno na inovační procesy ve školství.

V naší škole nejsme na problémy sami. Školní poradenské pracoviště (ŠPP) při ZŠ Sobotka je tým odborníků, který poskytuje podporu žákům, rodičům i pedagogům. Naším cílem je vytvářet bezpečné, přívětivé a podnětné prostředí vhodné k výchovně-vzdělávacímu procesu a osobnostnímu rozvoji všech žáků. Věnujeme se včasné identifikaci rizik, poskytujeme poradenství, podporujeme duševní zdraví a spolupracujeme s dalšími odbornými institucemi. Pomáháme v situacích spojených se školním neúspěchem, šikanou, vztahovými problémy, poruchami chování či krizovými událostmi. Školní poradenské pracoviště tvoří: vedení školy, výchovná poradkyně, metodik prevence, školní terapeut a speciální pedagogové. Škola využívá odborné pomoci zejména u PPP Jičín a SPC Jičín.

Cíle preventivního programu školy

Preventivní program školy vychází z přesvědčení, že účinná prevence rizikového chování je dlouhodobý a systematický proces založený na spolupráci školy, rodiny a odborných institucí. Jeho cílem není pouze předcházet vzniku rizikového chování, ale především vytvářet bezpečné, respektující a podnětné prostředí, ve kterém mohou žáci rozvíjet své schopnosti, sociální dovednosti i osobní odpovědnost.

Při naplňování školního preventivního programu škola úzce spolupracuje zejména se školskými poradenskými zařízeními, Policií České republiky, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, organizacemi poskytujícími programy primární prevence, školním terapeutem, městem Sobotka i dalšími institucemi a organizacemi působícími v oblasti vzdělávání, prevence a volnočasových aktivit. Významným partnerem jsou rovněž zákonní zástupci žáků, jejichž aktivní spolupráce je jedním ze základních předpokladů úspěšné prevence.

Krátkodobé cíle:

- usilovat o zapojení všech pedagogů do systému prevence a začleňovat problematiku prevence rizikového chování do výuky jednotlivých předmětů v rámci našeho školního vzdělávacího programu,
- včasné zachycovat a řešit projevy rizikového chování žáků,
- pružně zařazovat programy primární prevence podle aktuálních potřeb školy a třídních kolektivů,
- podporovat pozitivní třídní klima a bezpečné vztahy mezi žáky,
- rozvíjet odpovědné chování žáků prostřednictvím třídnických hodin a preventivních aktivit,
- předcházet kyberšikaně, rizikovému využívání digitálních technologií a nevhodnému používání mobilních telefonů,
- včas rozpoznávat signály zvýšené absence, užívání návykových látek, závislostního chování či jiných rizikových jevů.

Střednědobé cíle:

- předcházet školní neúspěšnosti prostřednictvím včasné podpory žáků,
- posilovat spolupráci školního poradenského pracoviště, třídních učitelů a zákonných zástupců,
- podporovat aktivní zapojování žáků do života školy,

- rozvíjet spolupráci se školním terapeutem, školskými poradenskými zařízeními a dalšími odbornými institucemi,
- podporovat profesní rozvoj pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence a práce s třídními kolektivy,
- systematicky sledovat klima tříd a školy a využívat získané poznatky při plánování preventivních aktivit.

Dlouhodobé cíle:

- Vytvářet bezpečné, respektující a podnětné školní prostředí, ve kterém se každý žák cítí přijímán, respektován a může naplno rozvíjet svůj potenciál.
- Podporovat zdravý životní styl, duševní zdraví a osobnostní rozvoj žáků, posilovat jejich zdravé sebevědomí, odolnost vůči zátěži a schopnost převzít odpovědnost za své chování.
- Rozvíjet sociální, komunikační a občanské kompetence žáků, vést je k toleranci, respektu, spolupráci, nenásilnému řešení konfliktů a odpovědnému chování v reálném i digitálním prostředí.
- Předcházet všem formám rizikového chování, zejména šikaně, kyberšikaně, záškoláctví, užívání návykových látek, násilí, závislostnímu chování a dalším jevům ohrožujícím zdravý vývoj žáků.
- Posilovat partnerskou spolupráci školy se zákonnými zástupci a odbornými institucemi s cílem zajistit včasnou podporu žákům a efektivně řešit vzniklé obtíže.
- Rozvíjet odborné kompetence pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování, podporovat metodickou spolupráci a činnost školního poradenského pracoviště.
- Pravidelně realizovat setkávání školního poradenského pracoviště.
- Koordinovat preventivní činnost školy, vyhodnocovat aktuální situaci a přijímat opatření k podpoře žáků a pedagogických pracovníků.
- Průběžně vyhodnocovat účinnost preventivních opatření a přizpůsobovat Školní preventivní program aktuálním potřebám školy, třídních kolektivů i jednotlivých žáků.

Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

Školní poradenské pracoviště (dále jen „ŠPP“) bylo na Základní škole Sobotka zřízeno k 1. září 2016 v souladu s platnou školskou legislativou. Jeho činnost vychází zejména ze školského zákona, vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, obě ve znění pozdějších předpisů. Úkolem ŠPP je poskytovat odbornou podporu žákům, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům, vytvářet bezpečné a respektující školní prostředí, podporovat duševní zdraví, školní úspěšnost a osobnostní rozvoj žáků a koordinovat preventivní, poradenské a intervenční činnosti školy. Nedílnou součástí jeho činnosti je také spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, orgány sociálně-právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními a dalšími odbornými institucemi. Školní poradenské pracoviště se nachází ve druhém patře historické budovy – místnosti číslo 25 (výchovná poradkyně) a 27 (zástupce pro ŠPP).

Poradenští pracovníci ve škole

<u>Funkce</u>	<u>Jméno</u>	<u>E-mail</u>
Ředitelka školy	Mgr. Jana Knapová	knapova@zssobotka.cz
Zástupce pro ŠPP, metodik prevence	Mgr. Daniel Krejčík	krejcik@zssobotka.cz
Výchovná poradkyně	Mgr. Pavla Kozáková	kozakova@zssobotka.cz
Školní terapeut	Mgr. et Mgr. Michal Tačík, DiS.	terapie.tacik@gmail.com
Speciální pedagog	Mgr. Kateřina Jirásková	jiraskova@zssobotka.cz
Speciální pedagog	Mgr. Miloslav Najman	najman@zssobotka.cz
Speciální pedagog	Mgr. Daniel Krejčík	krejcik@zssobotka.cz

Cíle ŠPP

- předcházet školní neúspěšnosti a všem formám rizikového chování žáků;
- podporovat bezpečné, respektující a podnětné klima školy i jednotlivých třídních kolektivů;
- budování a posilování příznivého sociálního klima na škole i v jednotlivých třídách
- zajišťovat včasnou identifikaci obtíží žáků a poskytovat odpovídající poradenskou a intervenční podporu;
- podporovat společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných i žáků s odlišným kulturním či sociálním zázemím;
- zajišťovat kvalitní kariérové poradenství a podporovat žáky při volbě další vzdělávací a profesní dráhy;
- koordinovat realizaci preventivních programů a dalších aktivit podporujících duševní zdraví a zdravý životní styl;
- posilovat partnerskou spolupráci školy se zákonnými zástupci a odbornými institucemi;
- poskytovat metodickou podporu pedagogickým pracovníkům a rozvíjet jejich kompetence v oblasti poradenské a preventivní činnosti;
- koordinovat činnost školního poradenského pracoviště a spolupráci s externími poradenskými zařízeními a dalšími odbornými pracovišti.

Nové nástroje ŠPP pro školní rok 2026/2027

Sociometrické šetření a diagnostika třídního klimatu

Škola využívá jako jeden z nástrojů školního poradenského pracoviště sociometrické šetření prostřednictvím standardizovaných dotazníků B-3 a B-4, jejichž autorem je PhDr. Richard Braun. Tento nástroj slouží k mapování vztahů mezi žáky, sociálního klimatu třídních kolektivů a postavení jednotlivých žáků ve třídě.

Sociometrické šetření je využíváno především jako preventivní a diagnostický nástroj podporující vytváření bezpečného, respektujícího a podnětného prostředí ve třídách. Jeho účelem není pouze zachycení možných projevů rizikového chování, ale zejména včasné rozpoznávání obtíží ve vztazích mezi žáky, sledování vývoje třídního klimatu a získávání podkladů pro cílenou práci s třídním kolektivem.

Šetření může být realizováno v průběhu školního roku v jednotlivých třídních kolektivech, a to zejména v rámci preventivní činnosti školy, při pravidelném mapování třídního klimatu

nebo v situacích, kdy vznikne potřeba podrobněji zmapovat vztahy a fungování konkrétního třídního kolektivu.

Výsledky sociometrického šetření vyhodnocuje školní metodik prevence, který je využívá ve spolupráci s třídním učitelem a podle potřeby s dalšími členy školního poradenského pracoviště. Na základě zjištěných skutečností mohou být navržena vhodná preventivní, podpůrná nebo intervenční opatření, například cílená práce v třídnických hodinách, aktivity zaměřené na posilování pozitivních vztahů a spolupráce, preventivní program nebo další práce školního poradenského pracoviště s třídním kolektivem.

Při realizaci sociometrického šetření škola postupuje v souladu s platnými právními předpisy, pravidly ochrany osobních údajů a metodikou příslušného diagnostického nástroje. Zákonní zástupci a žáci jsou přiměřeným způsobem informováni o využívání sociometrického šetření jako součásti preventivní a poradenské činnosti školy.

Pravidelný měsíční monitoring třídních kolektivů

Školní metodik prevence realizuje v průběhu školního roku pravidelný měsíční monitoring třídních kolektivů, který probíhá formou krátké strukturované konzultace s jednotlivými třídními učiteli. Monitoring představuje jeden ze základních nástrojů včasného zachytu obtíží a průběžného předávání informací mezi třídními učiteli a školním poradenským pracovištěm. Cílem monitoringu je zejména včas identifikovat skutečnosti, které mohou negativně ovlivňovat vzdělávání, chování, wellbeing nebo sociální vztahy žáků, a zachytit situace, které vyžadují zvýšenou pozornost, podporu či další intervenci školy. V rámci monitoringu jsou sledovány zejména:

- výrazná nebo narůstající absence žáků, opakované pozdní příchody a další problematické skutečnosti související s docházkou;
- změny v chování, prožívání nebo školním fungování žáka;
- vztahy mezi žáky, klima třídy, postavení žáků v kolektivu a případné známky sociálního vyloučení;
- výskyt nebo podezření na rizikové chování, šikanu, kyberšikanu či jiné závažné vztahové obtíže;
- opakované nebo závažnější výchovné obtíže;
- významné zhoršení školní úspěšnosti nebo jiné změny ve vzdělávání žáka;
- uskutečněná či potřebná jednání se zákonnými zástupci;

- potřeba zapojení školního poradenského pracoviště, vedení školy nebo externího odborného pracoviště;
- další skutečnosti, které mohou signalizovat ohrožení žáka nebo potřebu zvýšené podpory.

O provedeném monitoringu je vedena stručná evidence. V případě záchytu významné skutečnosti školní metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem a podle povahy situace s dalšími členy školního poradenského pracoviště vyhodnotí potřebu dalšího postupu. Tím může být zejména další sledování situace, konzultace se žákem, jednání se zákonnými zástupci, nastavení podpůrných či preventivních opatření, práce s třídním kolektivem, projednání případu v rámci ŠPP nebo zapojení příslušného odborného pracoviště.

Měsíční monitoring nenahrazuje bezodkladné řešení závažných nebo krizových situací. Skutečnosti vyžadující okamžitou intervenci jsou řešeny neprodleně podle jejich povahy a stanovených postupů školy.

Úloha pedagogických pracovníků v rámci prevence a poradenství

Úspěšná primární prevence je založena na spolupráci všech pedagogických pracovníků školy. Každý zaměstnanec školy se podílí na vytváření bezpečného, respektujícího a podnětného prostředí a přispívá k včasnému rozpoznání obtíží žáků a jejich řešení. Podrobné standardní činnosti jednotlivých členů školního poradenského pracoviště jsou vymezeny zejména v příloze č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Jednotlivé kompetence jsou rozděleny následovně.

Pedagogičtí pracovníci:

- přispívají k vytváření bezpečného prostředí školy,
- podporují rozvoj zdravých vztahů mezi žáky,
- sledují projevy rizikového chování,
- spolupracují s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm,
- podílejí se na realizaci preventivních aktivit školy.

Třídní učitel:

- sleduje vzdělávací výsledky a docházku žáků,
- koordinuje spolupráci ostatních pedagogů při zachycení varovných signálů v chování, absenci, prospěchu atd. jednotlivých žáků,
- podílí se na vytváření pozitivního klimatu třídy,
- pravidelně pracuje s třídním kolektivem,
- sleduje školní neúspěšnost, vztahy a duševní zdraví žáků,
- snaží se o včasné zachycení varovných signálů,
- komunikuje se zákonnými zástupci,
- každý měsíc předává metodikovi prevence monitoring daného třídního kolektivu,
- spolupracuje se školním poradenským pracovištěm.

Speciální pedagog zajišťuje:

- speciálně pedagogickou diagnostiku,
- podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

- metodickou podporu pedagogům,
- spolupráci s výchovnou poradkyní při nastavování podpůrných opatření,
- spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.

Školní terapeut zajišťuje:

- individuální konzultace žákům,
- konzultace zákonným zástupcům,
- podporu třídních kolektivů,
- krizovou intervenci,
- podporu pedagogickým pracovníkům při řešení náročných situací,
- spolupráci se školním poradenským pracovištěm (konzultace a porady ŠPP)

Výchovná poradkyně:

- vyhledává a orientačně šetří žáky, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost,
- koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence,
- podílí se na podpoře vzdělávání žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- zajišťuje výchovné komise,
- koordinuje poskytování poradenských služeb a vzdělávacích opatření žákům nadaným,
- poskytuje informace o činnosti ŠPZ a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům
- dohlíží na zajišťování podpůrných opatření pro žáky s SVP,
- podílí se na přípravě podmínek pro vzdělávání žáků se SVP ve škole,
- koordinuje podpůrná opatření pro ostatní žáky (OMJ, sociálně znevýhodnění...)
- nabízí konzultace pro žáky a rodiče k řešení vzdělávacích a výchovných problémů,
- spolupracuje se ŠPZ (PPP, SPC, SVP),
- poskytuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům školy s přípravou a vyhodnocováním IVP,
- vede písemné záznamy umožňující doložit rozsah a obsah činnosti VP (deník VP),
- zajišťuje kariérové poradenství,
- poskytuje podporu třídním učitelům při řešení výchovných obtíží žáků.

Školní metodik prevence:

- vyhledává a provádí orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování,
- participuje na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole,
- organizaci preventivních programů školy,
- realizuje a vyhodnocuje sociometrii (B3 a B4) ve třídních kolektivech,
- nabízí individuální a skupinovou práci se žáky s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání,
- předává informace a zprávy o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení,
- poskytuje poradenské služby žákům s rizikem či projevy rizikového chování a jejich zákonným zástupcům,
- připravuje podmínky pro integraci žáků se SPCH ve škole,
- nabízí metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování,
- koordinuje poskytování poradenských a preventivních služeb žákům s SPCH školou a specializovanými školskými zařízeními,
- vyhledává a nastavuje vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování,
- koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence RCH, s MP v PPP a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a jinými odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence RCH,
- zajišťuje a předává odborné informace o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy,
- spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd,
- realizuje tvorbu *Školního preventivního programu* školy,
- vede písemné záznamy umožňující doložit rozsah a obsah činnosti VP (deník VP),

Zástupce ředitelky školy pro ŠPP:

- koordinuje *Školní preventivní program* a provádí jeho kontrolu a evaluaci,
- plánuje, realizuje a vyhodnocuje preventivní aktivity,
- poskytuje metodickou podporu pedagogických pracovníků a vede asistenty pedagoga,
- koordinuje řešení rizikového chování,
- spolupracuje s PPP, OSPOD, Policií ČR a dalšími institucemi,
- vede příslušnou dokumentaci (zápisy ŠPP).

Ředitelka školy odpovídá zejména za:

- vytváření podmínek pro činnost školního poradenského pracoviště,
- zajištění poradenských služeb školy,
- podporu realizace Školního preventivního programu,
- koordinaci spolupráce vedení školy a ŠPP,
- podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence.

Preventivní plán pro školní rok 2026/2027 – *SEPA*

Preventivní plán pro daný školní rok je tvořen v programu *SEPA*, který je preferovaný v rámci našeho Královéhradeckého kraje. Jeho obsah vychází z tohoto dokumentu. Odráží tak výše uvedenou spolupráci s organizacemi, strategické cíle naší školy a jednotlivé návrhy preventivních akcí během roku. Jeho definitivní podobou je závěrečný ***výkaz***, který škola odesílá vždy ke konci školního roku v programu *SEPA*. Pracovní verze, která se během roku postupně doplňuje, je k nahlédnutí u metodika prevence.

Krizové plány

Krizové plány školy jsou sestaveny na základě charakteristik a závazných postupů při řešení rizikového chování, které se může objevit na naší základní škole.

Dále krizový plány shrnují v deseti krocích jednotný postup pro celou školu. Cílem je stanovit závazný postup řešení pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu rizikového chování mezi žáky. Věcný obsah všech krizových plánů je interní dokument školy. Jeho interaktivní a barevná verze je určena pouze pro potřeby školy a je umístěna na školním *cloudu*. Vybrané ukázky krizových plánů jsou umístěné na webových stránkách školy v sekci *školní poradenské pracoviště*. Přehled krizových plánů pro ZŠ Sobotka:

ZZ A SPOLUPRÁCE S NÍM

ŽÁK A POMŮCKY (opakované zapomínání)

ŽÁK A MOBILNÍ TELEFON

ŽÁK A POZDNÍ PŘÍCHOD

ŽÁK A ZÁŠKOLÁCTVÍ (skryté, pochybení žáka, pochybení ZZ žáka, útěk)

ŽÁK A VYSOKÁ ABSENCE (omluvená)

ŽÁK A NÁVYKOVÉ LÁTKY (obecný postup, nález, alkohol, kouření, psych. látky)

ŽÁK A ODLIŠNOST (RASA)

ŽÁK JAKO OBĚŤ ŠIKANY

ŽÁK JAKO AGRESOR ŠIKANY

ŽÁK A KYBERŠIKANA

UČITEL JAKO OBĚŤ ŠIKANY

ŽÁK A NEKÁZEŇ

ŽÁK A ODMÍTAVÝ POSTOJ

ŽÁK A ZTRÁTA KONTROLY (afektivní záchvat)

ŽÁK A SNÍŽENÁ ZNÁMKA Z CHOVÁNÍ

ŽÁK A KRIZOVÝ REŽIM

ŽÁK A AGRESE

ŽÁK A RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

ŽÁK A KRÁDEŽ

ŽÁK A ZRANĚNÍ

ŽÁK A LÉK

ŽÁK A NEBEZPEČNÝ PŘEDMĚT

ŠKOLA A AKTIVNÍ ÚTOČNÍK

ŽÁK A PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

ŽÁK A PSYCHOSOMATICKÉ OBTÍŽE

ŽÁK A PANICKÁ ATAKA, ÚZKOST A STRACH

ŽÁK A SEBEPOŠKOZOVÁNÍ (jednotlivec, skupina)

ŽÁK A SEBEVRAŽEDNÉ SKLONY

ŽÁK A ÚMRTÍ SPOLUŽÁKA

ŽÁK A ÚMRTÍ BLÍZKÉHO

ŽÁK A CAN

Charakteristika vybraných krizových oblastí

Záškoláctví a pozdní příchod

Charakteristika

Záškoláctvím se rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka ve škole, a to i opakovaná, která je způsobena zpravidla úmyslně žákem nebo osobami odpovědnými za jeho výchovu, která trvá obvykle po celý vyučovací den (případně po určitou část vyučování, např. v odpoledních hodinách nebo jen v některých předmětech). Cílem je vyhnout se přítomnosti ve vyučování nebo pouze v některých vyučovacích hodinách. **Pozdním příchodem** se naopak rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka, a to i opakovaná, která je zpravidla způsobena nedbalostí žáka nebo osob odpovědných za výchovu, nebo jinými příčinami. Trvá zpravidla pouze po část vyučování (nebo i jen po část vyučovací hodiny), a to obvykle na jeho počátku. Nepřítomnost ve vyučování v tomto případě není cílem žáka ani osob odpovědných za jeho výchovu.

Záškoláctví nabývá řady podob, různé jsou také jeho důvody a je možné v něm dále rozlišovat:

- **Záškoláctví pravé** – žák do školy nedorazí, ačkoli rodiče si myslí, že do školy šel a účastnil se vyučování.
- **Záškoláctví skryté** – žák do školy nedorazí, a to s vědomím rodičů. Tento jev může mít více příčin, od odmítavého postoje rodičů ke vzdělání či ke škole, přes neschopnost rodiče prosadit vůči dítěti svou vůli, potřebu výpomoci dítěte v domácnosti, až po případy, kdy děti úspěšně předstírají zdravotní komplikace. Vzhledem k tomu, že v těchto případech rodiče žákovu nepřítomnost omlouvají, vyžaduje odhalování tohoto nežádoucího jevu zvýšenou pozornost ze strany pedagogických pracovníků, které není možné omezit pouze na přijetí omluvenky (žákovi bývá pravidelně nevolno např. v termínech písemných prací z určitého předmětu apod.).
- **Záškoláctví interní** – žák do školy dorazí a během vyučování na určitý časový úsek (např. na některou hodinu) odejde. Tento jev bývá rovněž označován jako „útěk ze školy“.

Dále je možné záškoláctví vymezit podle toho, jak žák k rozhodnutí nezúčastnit se vyučování dospěl:

- **Záškoláctví impulzivní** – žák se rozhodne náhle, impulzivně. Neúčast ve vyučování je jeho bezprostřední reakcí na okamžitý podnět.
- **Záškoláctví plánované** – jedná se o promyšlené, dopředu naplánované jednání, jehož prostřednictvím se žák účelově vyhýbá situacím spojeným se školou (zkoušení, určitý předmět, kontakt s určitou osobou – neoblíbený učitel, jiný zaměstnanec školy, jiný žák).

Jak plyne z výše uvedeného, pozdní příchody nastávají v situacích, kdy žák má zájem do školy docházet, ale z nějakého důvodu se mu nedaří být přítomen po celou dobu vyučování. Příčinou pozdních příchodů může být špatná dopravní dostupnost školy (např. dopravní spoj jede jednou za hodinu, ke škole přijíždí až po začátku vyučování) či výluka dopravního spoje, problémy s vypravením se z domova, případně komplikace pramenící z nepříznivé sociální situace (srov. § 3 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Šikana

Charakteristika

Škola je povinna řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů. Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumějí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování, až zneužívání.

Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobost a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti. **Šikana** – řeší učitel ve spolupráci s TU, ŠMP, VP, vedením školy.

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze

ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese. Šikana může mít jednu nebo více z následujících podob.

Fyzická šikana:

- bití, kopání, strkání nebo podražení,
- plivání,
- tahání za vlasy nebo oděv,
- zamykání spolužáka,
- ničení nebo krádeže osobních věcí,
- vydírání nebo vynucování peněz, svačiny či jiných věcí.

Slovní (verbální) šikana:

- opakované urážky a nadávky,
- ponižující přezdívky,
- zesměšňování vzhledu, zdravotního stavu nebo rodiny,
- rasistické, xenofobní nebo homofobní výroky,
- výhrůžky,
- veřejné ponižování před třídou.

Psychická a sociální šikana:

- úmyslné vyčleňování z kolektivu,
- ignorování spolužáka,
- zákaz komunikace s obětí,
- rozšiřování pomluv,
- manipulace ostatních žáků proti oběti,
- zesměšňování při skupinové práci,
- navádění ostatních, aby se s obětí nebavili.

Rozlišení šikany a běžného konfliktu

Je důležité odlišovat šikanu od běžných konfliktů mezi žáky. Konflikt vzniká mezi přibližně rovnocennými stranami a obvykle směřuje k vyřešení konkrétní situace. Naproti tomu šikana je založena na nerovnováze sil, opakovaném ubližování a úmyslu oběť ponížit, zastrašit nebo ovládnout. Při podezření na šikanu škola postupuje podle krizového plánu školy a příslušných metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Šikana zaměřená na pedagoga

Charakteristika

Šikana zaměřená na pedagoga ze strany žáků musí být chápána jako celostní problém, který se týká všech členů školy. Nejedná se o individuální záležitost konkrétního pedagoga. Tato šikana je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog. Do této pozice se může dostat i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět a má dobré pedagogické schopnosti. Šikana zaměřená na pedagoga se nejčastěji odehrává ve škole, ale může probíhat i v kyberprostoru.

Při podezření na šikanu pedagoga škola postupuje podle krizového plánu školy a příslušných metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Šikana zaměřená na pedagoga může mít například podobu:

- soustavného zesměšňování pedagoga před třídou,
- vulgárních urážek, nadávek nebo výhrůžek,
- úmyslného narušování výuky s cílem učitele vyprovokovat nebo ponížit,
- opakovaného nerespektování pokynů pedagoga,
- záměrného zpochybňování jeho odbornosti nebo autority,
- šíření pomluv, nepravdivých informací nebo urážlivých komentářů mezi žáky,
- pořizování fotografií, zvukových či obrazových záznamů pedagoga bez jeho souhlasu,
- zveřejňování fotografií nebo videí na sociálních sítích za účelem zesměšnění,
- vytváření falešných profilů pedagoga nebo zveřejňování dehonestujícího obsahu,
- úprav fotografií či videí pomocí digitálních nástrojů nebo umělé inteligence (např. tzv. deepfake) s cílem poškodit pověst pedagoga,
- kyberšikany prostřednictvím anonymních zpráv, e-mailů nebo skupinových chatů,
- podněcování ostatních žáků k negativnímu jednání vůči pedagogovi,
- úmyslného poškozování osobních věcí pedagoga nebo vybavení učebny.

Preventivní opatření školy

Škola předchází šikaně pedagogických pracovníků zejména tím, že:

- vytváří bezpečné a respektující školní klima,
- stanovuje jasná pravidla chování a důsledně je uplatňuje,
- podporuje otevřenou komunikaci mezi žáky, pedagogy a rodiči,

- vzdělává žáky v oblasti bezpečného chování a digitální gramotnosti,
- seznamuje žáky s právními důsledky šikany a kyberšikany,
- poskytuje pedagogům metodickou podporu při řešení rizikového chování,
- důsledně řeší každý případ podezření na šikanu v souladu s metodickými doporučeními MŠMT

Kyberšikana

Charakteristika

Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Patří k ní např.:

- urážlivé zprávy prostřednictvím sociálních sítí nebo komunikačních aplikací,
- vytváření falešných profilů,
- zveřejňování ponižujících fotografií nebo videí,
- pořizování fotografií či videí bez souhlasu,
- šíření pomluv prostřednictvím internetu,
- zveřejnění osobních údajů,
- vytváření zesměšňujících koláží nebo deepfake fotografií a videí,
- vylučování spolužáků z třídních online skupin,
- vytváření internetových anket nebo hlasování zaměřených na zesměšnění spolužáka.

Při podezření na kyberšikanu škola postupuje podle krizového plánu školy a příslušných metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Agrese ve škole

Charakteristika

Verbální agrese jsou velmi častým jevem. Je především nutné jednoznačně a jasně deklarovat nesouhlas a takové chování odmítnout. Děti budou mluvit tak hrubě, jak jim to okolí dovolí, a je nutné, aby si byly vědomy toho, že se jedná o nepřijatelné chování a měly tedy potřebu vulgární mluvu na veřejnosti skrývat. Řeč je natolik spjata s myšlením, že velkorysá společenská tolerance užívání nejhrubších výrazů s sebou nutně nese i hrubé chování. Při podezření na agresivní chování škola postupuje podle krizového plánu školy a příslušných metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Návykové látky

Charakteristika

Do této oblasti spadá široké spektrum chování, které vykazuje znaky závislosti zejména pak distribuce a užívání alkoholu, tabákových výrobků a jiných návykových látek, gambling atp.

Škola vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy, v jejím okolí, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti. Škola jasně vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy. Poskytuje žákům i rodičům nezbytné informace týkající se jejich ochrany před tímto jevem. Působí na žáky v oblasti primární prevence, a to formou, která je věcná, pravdivá a přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji. Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL spolupracuje s Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí, školskými poradenskými zařízeními apod. Při podezření na užití návykové látky škola postupuje podle krizového plánu školy a příslušných metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Nekázeň

Charakteristika

Nekázeň je opakem neboli protikladem kázně. Je ovšem nutné si uvědomit, co je vlastně kázeň a mít tento fakt přesně stanoven. Nekázeň je tedy porušení kázně, což v realitě znamená nedodržení určitého pravidla či normy. Jejich nedodržení se zpravidla odehrává s určitým sociálním jednáním. Toto sociální jednání pak nazýváme kázeňský přestupek. Kázeňský přestupek je tak porušení určitých norem, pravidel či očekávaných sociálních rolí jedince. Při nekázni žáka škola postupuje podle krizového plánu školy.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování

Předcházení školní neúspěšnosti je jednou z priorit školy a tvoří nedílnou součást systému poradenských služeb i primární prevence. Cílem školy je včas rozpoznat žáky ohrožené školním neúspěchem, identifikovat příčiny jejich obtíží a nastavit účinná podpůrná opatření vedoucí k úspěšnému vzdělávání, podpoře duševního zdraví a pozitivnímu začlenění do třídního kolektivu.

Školní neúspěšnost není zpravidla důsledkem jediné příčiny. Vzniká souběhem vzdělávacích, zdravotních, osobnostních, sociálních nebo rodinných faktorů a může být spojena také s vyšším rizikem výskytu problémového či rizikového chování, zhoršenou školní docházkou nebo předčasným odchodem ze vzdělávání. Škola uplatňuje princip včasné identifikace obtíží, úzké spolupráce pedagogických pracovníků, školního poradenského pracoviště, zákonných zástupců i odborných pracovišť.

Příčiny, projevy a podpora školní neúspěšnosti:

Žák ohrožený školní neúspěšností může vykazovat jeden nebo více z následujících **příčin**:

- osobnost dítěte – snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká sebedůvěra, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- rodina – nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné osobnostní a sociální podmínky života v rodině, nesprávné typy výchovy, složitá rodinná situace
- nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole – malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování, nedostatečná motivace, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, konflikty ve spolupráci školy s rodinou

Žák ohrožený školní neúspěšností může vykazovat jeden nebo více z následujících **projevů**:

- dlouhodobě slabý nebo zhoršující se školní prospěch,
- opakované neplnění školních povinností (domácí úkoly, příprava na vyučování),
- nízká motivace ke vzdělávání a malý zájem o školní práci,
- pozdní příchody,
- zvýšená omluvená i neomluvená absence,

- obtíže se soustředěním, organizací práce a dokončováním zadaných úkolů,
- nedostatečně rozvinuté učební strategie a pracovní návyky,
- specifické poruchy učení nebo jiné speciální vzdělávací potřeby bez odpovídající podpory,
- jazyková bariéra nebo odlišný mateřský jazyk,
- problémy v chování, které negativně ovlivňují vzdělávání,
- nízké sebevědomí, strach z neúspěchu, rezignace na školní práci,
- obtíže ve vztazích se spolužáky nebo učiteli, sociální izolace,
- nepříznivá rodinná či sociální situace (např. nízká podpora vzdělávání v rodině, náročná životní situace, sociální znevýhodnění),
- časté psychosomatické obtíže (bolesti hlavy, břicha, únava), které mohou souviset se školní zátěží,
- náhlé změny v chování, školním výkonu nebo celkové aktivitě.

Přítomnost jednotlivých znaků sama o sobě neznamena, že je žák školně neúspěšný. Riziko školní neúspěšnosti je posuzováno individuálně s ohledem na kombinaci více faktorů a na vývoj žáka v čase. Cílem školy je včasná identifikace rizikových signálů a nastavení vhodných podpůrných opatření ve spolupráci se zákonnými zástupci, školním poradenským pracovištěm a případně školskými poradenskými zařízeními.

Škola uplatňuje zejména tato **preventivní a podpůrná** opatření:

- pravidelné sledování vzdělávacích výsledků žáků,
- včasné zachycení obtíží třídním učitelem a kontaktování zákonného zástupce,
- individuální přístup ve výuce,
- diferenciaci výuky,
- přiměřené tempo práce,
- ověřování porozumění zadání,
- poskytování pravidelné zpětné vazby,
- využívání formativního hodnocení,
- možnost ústního ověřování znalostí,
- využívání názorných pomůcek,
- doučování a individuální konzultace,
- pedagogickou intervenci,
- zvážení zpracování PLPP,

- doporučení vyšetření ve ŠPZ,
- realizaci podpůrných opatření podle doporučení ŠPZ,
- případné zpracování IVýp, Dohody o chování či Krizového režimu,
- pravidelné konzultace se zákonnými zástupci.

Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

Škola věnuje zvýšenou pozornost také žákům s odlišným mateřským jazykem, u nichž mohou být vzdělávací obtíže způsobeny především jazykovou bariérou, odlišným vzdělávacím systémem nebo procesem adaptace na nové prostředí. Podpora těchto žáků zahrnuje zejména:

- vstupní zhodnocení úrovně znalosti českého jazyka,
- individuální adaptační podporu po nástupu do školy,
- výuku češtiny jako druhého jazyka nebo jazykovou podporu podle možností školy,
- přizpůsobení metod a forem výuky,
- využívání názorných materiálů a vizuální podpory,
- ověřování porozumění zadání,
- přiměřené hodnocení s ohledem na úroveň jazykových kompetencí,
- spolupráci se zákonnými zástupci,
- spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími odbornými institucemi.

Podpora žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí

Škola usiluje o vytváření rovných příležitostí ke vzdělávání bez ohledu na sociální nebo ekonomické podmínky rodiny. Podpora těchto žáků spočívá zejména:

- ve včasném rozpoznání vzdělávacích obtíží,
- v individuálním přístupu pedagogických pracovníků,
- v podpoře pravidelné školní docházky,
- v pomoci při organizaci domácí přípravy,
- v poskytování konzultací a doučování,
- ve spolupráci se zákonnými zástupci,
- ve spolupráci s OSPOD, neziskovými organizacemi a dalšími odbornými službami,
- v podpoře zapojení žáků do školních i mimoškolních aktivit,
- v předcházení sociálnímu vyloučení a rizikovému chování.

Duševní zdraví žáků

Škola podporuje duševní zdraví žáků zejména těmito způsoby:

- vytváří bezpečné a přátelské školní klima založené na vzájemném respektu, důvěře a spolupráci,
- podporuje dobré vztahy mezi žáky i mezi žáky a pedagogy,
- rozvíjí sociální a emoční kompetence žáků (komunikaci, spolupráci, empatii, zvládání emocí a řešení konfliktů),
- vede žáky k odpovědnosti, samostatnosti a zdravému sebevědomí,
- podporuje zdravý životní styl, dostatek pohybu, odpočinku a vyvážené využívání digitálních technologií,
- předchází rizikovému chování prostřednictvím preventivních programů a cílených aktivit,
- věnuje pozornost adaptaci při přechodu na vyšší stupeň i při změně kolektivu,
- poskytuje podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům ohroženým školním neúspěchem,
- snaží se včas rozpoznat varovné signály psychických obtíží a zajistit odpovídající podporu,
- spolupracuje se zákonnými zástupci a v případě potřeby nabízí kontakt s odbornými pracovišti.

Praktické aktivity školy

Škola podporuje duševní zdraví také prostřednictvím konkrétních opatření:

- dle potřeby mimořádné třídnické hodiny,
- adaptačních a preventivních programů,
- programů primární prevence,
- individuálních konzultací se členy školního poradenského pracoviště,
- zapojování žáků do života školy,
- podpory zájmových, sportovních a kulturních aktivit,
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti duševního zdraví,
- otevřené komunikace o psychické pohodě a možnostech vyhledání pomoci.

Legislativa a podpora v okolí týkající se prevence

K primární prevenci rizikového chování se vztahuje množství zákonů, metodických pokynů a dalších norem. Níže je uveden přehled zásadních legislativních norem upravujících oblast primární prevence rizikového chování. Zásadní jsou pro nás legislativní normy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které je odpovědné za celou oblast primární prevence rizikového chování, a následně další legislativní normy. Pro přehlednost odkazujeme na stránky naší pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogické centrum Královohradeckého kraje (pobočka Jičín):

<https://poradenstvihhk.cz/ppp/ppp-jicin/> a <https://poradenstvihhk.cz/spc/spc-jicin/>

Krizové plány školy vychází zejména z metodických pokynů MŠMT umístěných na webových stránkách ministerstva:

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

V našem okrese a kraji působí řada odborných organizací, které spolupracují s naší pedagogicko-psychologickou poradnou. Aktuální přehled přináší portál „Centrum prevence“, na který odkazuje již zmíněná PPP Jičín. Možnost náhledu zde: <https://poradenstvihhk.cz/metodik-prevence-charakteristika/>

Vybrané organizace v rámci našeho okresu

- **Oblastní charita Jičín** – zřizuje mj. nízkoprahové kluby (ve městech Hořice, Jičín, Nová Paka), které poskytují bezpečí, podporu a pomoc dětem a mladým lidem, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci, a vytváří jim takové podmínky, aby byli schopni a ochotni podílet se na řešení svých problémů a lépe se s nimi vyrovnali.
<https://jicin.charita.cz/jak-pomahame/detem-a-mladezi/>
- **Centrum Sasanka** - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.
<https://jicin.charita.cz/jak-pomahame/rodinam-s-detmi/centrum-sasanka/#CS1>
- **Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD Jičín)** se sídlem na úřadech jednotlivých měst a obcí. <https://www.mujiicin.cz/socialne-pravni-ochrana-deti/ds-29591>
- **Středisko výchovné péče Hostinné Podpora** – nabízí diagnostiku a nápravu výchovných problémů, nebo negativních projevů chování, které nastaly u dítěte zpravidla od 6 let věku do ukončení středního vzdělání.
<https://www.vuhostinne.cz/svp/>

- **Manželská a rodinná poradna Jičín** – nabízí bezplatnou pomoc, poradenství, podporu, provázení a stabilizaci rodinám s dětmi, manželům, partnerům a jednotlivcům, když se ocitnou v náročné životní situaci, kterou je obtížné zvládnout vlastními silami.

Vybrané organizace v rámci našeho kraje

- **KÚ KHK:** <https://sipkhk.cz/>
- **Laxus, z. ú.** – sociální a adiktologické služby pro uživatele nelegálních drog, alkoholu, patologické hráče a jejich blízké poskytované ambulantní formou: <http://www.laxus.cz/>
- **Policie ČR:** <https://www.policie.cz/web-prevence.aspx>
<http://www.policie.cz/krajske-reditelstvi-policie-khk.aspx>
- **Prostor Pro, o. p. s.** – preventivní programy Spirála – dlouhodobé, kontinuální a interaktivní působení v oblasti prevence rizikového chování žáků a studentů škol i školských zařízení v Královéhradeckém kraji. Realizuje preventivní programy a nabízí rady, pomoc a konzultace pedagogům, žákům a studentům i jejich rodinným příslušníkům v oblasti projevů rizikového chování: <http://www.prostorpro.cz/preventivni-programy-spirala.html>
- **Semiramis, z. ú.** – Centrum primární prevence poskytuje školám a odborné i laické veřejnosti profesionální intervenci a odborné poradenství v oblasti primární prevence rizikového chování. Toto realizuje prostřednictvím dlouhodobých programů specifické primární prevence, poradenských a vzdělávacích aktivit, čímž se snaží u dětí a mládeže předcházet problémům spojených s rizikovým chováním nebo tyto problémy oddálit do co nejpozdějšího věku: <http://www.os-semiramis.cz/>
- **Středisko výchovné péče HK Návrat** – nabízí všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mládeži s negativními jevy chování, u nichž ještě nejsou důvody pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy ve speciálních výchovných zařízeních. Pro děti ve věku od 3 do 26 let (po dobu školní docházky): <http://www.svphk.cz/>

Přílohy

Ohlédnutí se za školním rokem 2025/2026

Charakteristika preventivní činnosti školy

Ve školním roce 2025/2026 pokračovala Základní škola Sobotka v systematickém rozvoji primární prevence a podpory bezpečného školního prostředí. Preventivní aktivity vycházely z preventivní strategie školy a byly zaměřeny zejména na podporu zdravých vztahů mezi žáky, prevenci závislostního chování, bezpečnost v online prostředí, prevenci šikany a kyberšikany, podporu duševního zdraví a včasné zachycení rizikového chování. Dlouhodobým cílem školy je vytvářet prostředí založené na důvěře, spolupráci a respektu, ve kterém se žáci cítí bezpečně a mohou rozvíjet své osobnostní, sociální i vzdělávací kompetence. Mezi priority školy patří rovněž úzká spolupráce se zákonnými zástupci, podpora pozitivního třídního klimatu a rozvoj zdravého životního stylu žáků.

Spolupracující organizace a odborní partneři

Preventivní činnost školy byla realizována ve spolupráci s řadou odborných partnerů:

- Maják o. p. s. Liberec
- Policie České republiky, územní odbor Jičín
- Pedagogicko-psychologická poradna Jičín
- Městský úřad Sobotka
- Mgr. et Mgr. Michal Tačík,
- Školní poradenské pracoviště Mgr. Pavla Kozáková a Mgr. Daniel Krejčík

Významnou roli v preventivním systému školy sehrávalo školní poradenské pracoviště, které zajišťovalo individuální podporu žáků, konzultace se zákonnými zástupci, krizové intervence a metodickou podporu pedagogických pracovníků.

Realizované preventivní programy

Škola pokračovala v dlouhodobé spolupráci s organizací Maják o. p. s., která zajišťuje certifikované programy primární prevence v rámci komplexního programu „Jdi dál!“. Program je koncipován jako dlouhodobá práce s třídními kolektivy a zaměřuje se na podporu zdravých vztahů, prevenci závislostí, bezpečné chování v online prostředí, duševní zdraví i rozvoj osobnosti žáků. Nově třídní učitelé poskytovali zpětnou vazbu školnímu poradenskému pracovišti, tak aby se na důležité oblasti mohlo zacílit z vícero stran.

Přehled realizovaných programů Maják o. p. s.

Datum	Program	Třída
22. 10. 2025	Závislosti	4.B
22. 10. 2025	Jsme parta	4.A
22. 10. 2025	Jsem originál	5.B
22. 10. 2025	Čas změny	6.A
22. 10. 2025	Návykové látky	7.A
22. 10. 2025	Návykové látky	7.B
22. 10. 2025	Na netu	8.A
22. 10. 2025	Pozor na hlavu!	9.A
12. 11. 2025	Hlavu vzhůru	6.B
12. 11. 2025	Na netu	8.B
12. 11. 2025	Pozor na hlavu!	9.B
24. 11. 2025	Jsem originál	5.A
9. 3. 2026	Závislosti	4.A
9. 3. 2026	Čas změny	6.B
9. 3. 2026	Rizikové sexuální chování	9.B
11. 3. 2026	Jsme parta	4.B
11. 3. 2026	Bezpečně online	5.B
11. 3. 2026	Hlavu vzhůru	6.A
11. 3. 2026	Rizikové sexuální chování	9.A
12. 3. 2026	Krása	7.A
12. 3. 2026	Krása	7.B
22. 4. 2026	Bezpečně online	5.A
22. 4. 2026	Sexualita	8.A
22. 4. 2026	Sexualita	8.B

Programy Policie České republiky

Datum	Téma	Ročník
2. 3. 2026	Kyberšikana	6. ročník
6. 3. 2026	Protidrogová prevence	7. ročník
9. 3. 2026	Aktivní útočník	8. ročník
12. 3. 2026	Bezpečně na silnici	9. ročník

Rozvoj činnosti školního poradenského pracoviště

Ve školním roce 2025/2026 se podařilo dále rozvinout činnost školního poradenského pracoviště a prohlubovat spolupráci se školním terapeutem. Pozornost byla věnována zejména včasnému zachycení problémů, spolupráci se zákonnými zástupci a podpoře pedagogických pracovníků.

Nově byly do běžné praxe školy zařazovány:

- tripartitní setkávání (žák – rodiče – škola, případně za účasti asistenta pedagoga),
- využívání sociometrických metod k mapování vztahů v třídních kolektivech,
- individuální podpůrná opatření v podobě dohod o chování,
- pravidelná jednání školního poradenského pracoviště (1x týdně),
- společné porady s asistentkami pedagoga.

Pozvolné zavádění systému krizových plánů „Intervenčník“

Ve školním roce 2025/2026 škola pokračovala v implementaci souboru krizových plánů pod názvem Intervenčník, který vznikl jako praktický nástroj pro pedagogy a členy školního poradenského pracoviště. Jednotlivé intervenční karty obsahují doporučené postupy pro řešení nejčastějších situací spojených s rizikovým chováním žáků a krizovými situacemi ve škole.

Postupně byly zaváděny jednotné postupy například při řešení:

- a) záškoláctví a vysoké absence,
- b) šikany a kyberšikany,
- c) užívání návykových látek,
- d) agresivního chování,
- e) krizových režimů žáků,
- f) sebepoškozování a psychických obtíží,
- g) komunikace se zákonnými zástupci.

Cílem projektu je sjednocení postupů pedagogických pracovníků, posílení role třídních učitelů a školního poradenského pracoviště a zvýšení bezpečnosti školního prostředí.

Projekt Prevence rizikového chování a duševní zdraví

Škola byla ve školním roce 2025/2026 úspěšná v podání dotačního programu Královéhradeckého kraje zaměřeném na prevenci rizikového chování a podporu duševního zdraví. Projekt byl zaměřen na podporu preventivních aktivit školy.

Závěrečné hodnocení

Preventivní strategie školy byla ve školním roce 2025/2026 naplňována systematicky a v úzké spolupráci s externími partnery, školním poradenským pracovištěm, pedagogickými pracovníky i zákonnými zástupci. Vedle realizace certifikovaných preventivních programů byl důraz kladen také na rozvoj vztahů v třídních kolektivech, podporu duševního zdraví, včasné zachycení rizikového chování a sjednocování postupů při řešení krizových situací.

Školní rok 2025/2026 byl v mnoha ohledech náročný a přinesl řadu situací vyžadujících intenzivní spolupráci školy, rodin i odborných pracovišť. Zvýšená pozornost byla dlouhodobě věnována třídě 7.A, ve které proběhla řada preventivních aktivit, individuálních intervencí, šetření a odborných konzultací zaměřených na podporu vztahů a bezpečného klimatu třídy. Ukázalo se přitom, že změny v chování a fungování žáků se častěji daří dosahovat na individuální úrovni než prostřednictvím plošných opatření v rámci celých kolektivů.

Škola byla rovněž zasažena mimořádně závažnou a tragickou událostí spojenou s úmrtím jedné z našich žákyň. Tato skutečnost výrazně zasáhla školní společenství a vyžádala si citlivou podporu žáků i zaměstnanců školy a spolupráci s odbornými pracovišti. Významným tématem druhého stupně se staly také opakované problémy v prostorách chlapeckých toalet, kde docházelo k nežádoucímu shromažďování žáků, nevhodnému chování vůči spolužákům a porušování školního řádu v souvislosti s užíváním nikotinových výrobků. V průběhu školního roku byla přijata organizační i preventivní opatření a zvýšen dohled pedagogických pracovníků.

Zvýšenou pozornost bylo nutné věnovat také oblasti školní docházky. V několika případech škola řešila velmi vysokou neomluvenou absenci žáků a realizovala opakovaná jednání se zákonnými zástupci i spolupráci s dalšími institucemi. Přes veškerou snahu školy se ne vždy podařilo dosáhnout aktivní spolupráce rodiny a změny přístupu k plnění školní docházky. V průběhu školního roku škola řešila také ojedinělý případ mimořádně závažného porušení školního řádu (vniknutí do školy mimo výuku) a majetkových práv, který vyžadoval spolupráci s Policií ČR, zákonnými zástupci a dalšími zainteresovanými subjekty.

Pozitivně lze hodnotit pokračující rozvoj preventivního systému školy, prohlubování spolupráce v rámci školního poradenského pracoviště, implementaci krizových plánů do běžného života školy a sjednocování postupů pedagogických pracovníků při řešení rizikového chování. Významným přínosem byla také podpora duševního zdraví žáků (tematický den), podpora a rozvoj třídnických hodin a využívání individuálních intervencí.

Škola bude v nastaveném směru pokračovat i v následujícím období s cílem vytvářet bezpečné, respektující a podnětné prostředí pro všechny žáky. Dlouhodobou prioritou zůstává

posilování vztahů v třídních kolektivech, podpora duševního zdraví, včasná identifikace rizikových jevů a rozvoj jednotného systému preventivních a intervenčních opatření.

Ohlédnutí se za školním rokem 2024/2025

V průběhu školního roku 2024/2025 jsme realizovali řadu preventivních setkání zaměřených na zvýšení bezpečnosti žáků a prevenci rizikového chování na naší škole. Tyto setkání zajišťovaly předem vybrané organizace, instituce a jednotlivci, které svou odborností přispěly k dosažení stanovených cílů primární strategie naší školy. Zejména se jednalo o Maják o.p.s. poskytující primární prevenci, PPP Jičín s oblastní metodickou prevencí Mgr. Šárkou Pušovou, Policií ČR s nrap. Alešem Brendlem a nově od začátku školního roku se školním terapeutem Mgr. Michalem Tačíkem. Ten k nám docházel vždy jednou týdně na dopoledne a individuálně pracoval s žáky a dle potřeby i s rodiči. Přehled organizovaných preventí během školního roku 2024/2025:

Téma, název	Třída	termín
Preventivní pořad "Šikana, kyberšikana"	6. A, 6. B	9. 9. 2024
Preventivní pořad "Protidrogová prevence"	7. A, 7. B	12. 9. 2024
Preventivní pořad "Aktivní útočník"	8. A, 8. B	13. 9. 2024
Civilní obrana	2. stupeň	20. 9. 2024
Preventivní pořad "Policie ČR - Bezpečně na silnici"	9. A, 9. B	4. 10. 2024
Beseda - Úřad práce Jičín	9. A, 9. B	7. 10. 2024
Preventivní pořad - Klima třídy	6. A	8. 10. 2024
Dopravní výchova	4. B	18. 10. 2024
Školní fórum	výběr žáků	13. 11. 2024
Preventivní program - Klima třídy	7. B	19. 11. 2024
Beseda pro rodiče - Maják o.p.s. - šikana	rodiče	12.2. 2025
Intervence – vztahy – ŠPP ZŠ Sobotka	6.A	24.2. 2025
Preventivní pořad	6. B	25. 2. 2025
Preventivní pořady -Maják o.p.s.	4. - 9. roč.	4. - 6. 3. 2025
Spolupráce s MŠ Sobotka	5. A	7. 3. 2025
Preventivní pořad "Klima třídy"	6. A	18. 3. 2025
Preventivní pořad "Klima třídy"	6. A	26. 3. 2025
Preventivní pořad "Jsme parta"	4. A	24. 4. 2025
Preventivní pořad "Alkohol a kouření"	4. B	24. 4. 2025
Preventivní pořad "Čas změny"	6. A	24. 4. 2025
Preventivní pořad "Závislosti"	6. B	24. 4. 2025
Preventivní pořad "Sexualita"	8. A	24. 4. 2025
Preventivní pořady	2. stupeň	3. 6. 2025
Preventivní pořady	5. roč., 7. A	5. 6. 2025
Dopravní výchova	4. B	14.5.2025
Preventivní pořad - Klima třídy - PPP	6. A	30.5. 2025
Preventivní pořady - Maják o.p.s	2. stupeň	3. 6. 2025
Preventivní pořady - Maják o.p.s	5. roč., 7. A	5. 6. 2025

Zapojené organizace:

Maják o.p.s.: Maják o.p.s. se podílel na organizaci a realizaci preventivních programů pro žáky. Tyto programy byly zaměřeny na prevenci užívání návykových látek, bezpečné chování na internetu a zvládání konfliktů. Přednášky byly vedeny interaktivní formou v kruhu, což žákům umožnilo aktivní zapojení a lepší pochopení problematiky. Škola využila nabídky organizace a realizovala program s názvem: *“Komplexní program Jdi dál!”* Cílem komplexního programu primární prevence je dlouhodobě pracovat s třídními kolektivy od 4. do 9. ročníku. Cílem je efektivně předcházet vzniku rizikového chování u žáků. Časová dotace je dva bloky po 3 vyučovacích hodinách.

- ucelený přehled preventivních programů od Maják o.p.s. zde:
<https://www.majakops.cz/index.php/programy/komplexni-program-jdi-dal>

Policie ČR (nprap. Aleš Brendl): na začátku školního roku navštívil naši školu a vedl přednášky se žáky. Tyto besedy byly zaměřeny na zvyšování povědomí o bezpečnosti v běžném životě, prevenci kriminality a kyberkriminality.

Přednáška pro rodiče a učitele: V rámci prevence byla také uspořádána přednáška od Maják o.p.s. pro rodiče a učitele na téma "Šikana". Tato akce měla za cíl informovat rodiče a pedagogy o tomto tématu, které je stále ve školním prostředí aktuální.

V roce 2025 získala škola dotaci z programu **25SMV07 – Prevence rizikového chování a duševní zdraví** ve výši **37 000 Kč**. Projekt s názvem „**Prevence rizikového chování a duševní zdraví žáků na Základní škole v Sobotce**“ je zaměřen na podporu zdravého školního klimatu a realizaci preventivních aktivit v oblasti duševního zdraví a sociálně-patologických jevů. Dotace byla řádně schválena a využita bude od září 2025 v souladu s cíli programu.

Závěr

Plánované preventivní programy v průběhu školního roku 2024/2025 na Základní škole Sobotka byly úspěšně realizované. Věříme, že tyto aktivity přispěly k bezpečnějšímu a zdravějšímu prostředí v naší škole.